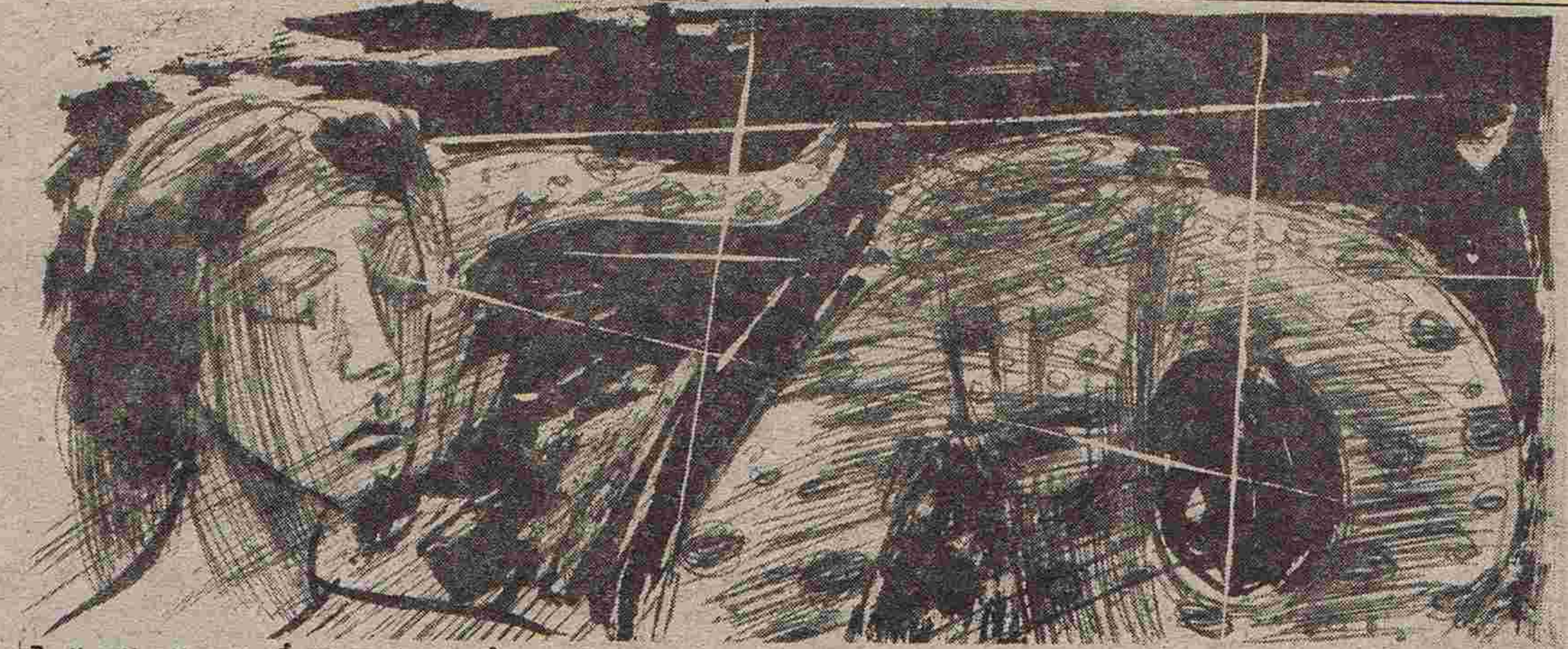

వెన్నెలాటు ఉప్పెన

సి. సుజాత

వరలక్ష్మికి ముందుగా సిగ్గేసింది. తరువాత ఒళ్ళంతా ఆవిర్లు వచ్చినట్లనిపించింది. ఎంత వద్దనుకొన్నా కళ్ళు కిందికి వాలిపోయాయి. మళ్ళీ ఓసారి అటు చూడమని మనసు హెచ్చరించింది. కిటికీ ఊచలు గట్టిగా పట్టేసుకొంది. మెల్లిగా తల చల్లని ఊచలకు ఆన్చింది. కళ్ళ వెంట ఇంక ఆగని కన్నీళ్ళు ముత్యాల్లా కిందికి జారేయి.

అంతకుముందే దూరంగా మామిడి చెట్టు కింద మంచమ్మీద పడుకొని చదువుకొంటున్న శాంత దగ్గరికి చంద్రం పిల్లిలా వచ్చాడు. వంగి ఆమె బుగ్గ మీద మెల్లిగా ముద్దెట్టుకున్నాడు. చేతిలో పుస్తకం విసిరి పారేస్తూ ఆవిడ గారాలు పోయింది.

ఇంతే... ఇంతేనా... ఇంతేకదా జరిగింది? మరి ఈ చల్లని ఊచలకు ఆన్చిన బుగ్గలను ఎప్పుడేనా, ఎవరైనా పరామర్శించారా! వెచ్చని ఊపిరి తన మెడ కింద తగిలిందా? వరలక్ష్మి ఇంచక్కని రంగెలా వచ్చిందే నీకూ... గంధం గిన్నెలా ఘుమ ఘుమలాడుతున్నా వెందుకే అని అడిగారా? 'మరి అడగరు.. వరలక్ష్మి తిరస్కారంగా వంటింటి ముందుగా ఉన్న వరండా వైపు చూసింది. ముక్కు మూసుకుని గాయత్రీ చదువుతూ కాస్త వెనక్కు ముందుకూ ఊగిపోతూ, పొట్ట కదిలిపోతున్న శాస్త్రుల్లు అన్నాడు.

"ఇదిగో వరం... మీ అమ్మకి 30 వేల వరకూ ఆస్పత్రిలో తగలేశాను. అవన్నీ నేను పట్టించుకోలేదనుకో. పాపం ఆవిడ అల్లా వెళ్ళిపోయింది. ఘటన 40 ఏళ్ళకే ఆయుస్సు అయిపోయింది. సరే నువ్వు మిగిలావు. పిల్లల్ని కనిపెట్టుకు పడుండు. నీ జీవితం ఈ పంచని వెళ్ళమార్చుకు... ఇదిగో తర్వాత పన్నంటే లాభం లేదు. నేను ఆపరేషన్ చేయించుకున్నా నాకిహ పిల్లలు కలగరు. ఉన్నదే నీ సంతానం అనుకో. ఒకవేళ నేను ఆపరేషన్ గానీ చేయించుకోకపోతే వరసాగ్గ సంవత్సరానికోళ్ళు".

రెండు మూడు పళ్ళు ఊడిపోయిన వికారపు మూతి సరసం. సాయంత్రం వేళల స్నానం ఎరుగని శుభ్రత. పిల్లలంతా నిద్ర పోయాక... దొంగ పిల్లిలాగా వచ్చి అప్పుడు పెనుగులాట. తనకయితే అవసరం లేదట. కేవలం వరలక్ష్మి శ్రేయస్సు కోరేనట... 'ఛీ..ఛీ..' వద్దేవద్దు. ఆ దరిద్రపు కోరిక నాకు వద్దేవద్దు. ఈ పిల్లల చాకిరి కోసమే ఈ ఇల్లు నాకు నీడిచ్చింది. అంతేనమ్మా అంతే... వారాలు, నెలలు. సంవత్సరాలు అదేమిటో గిర్రుగిర్రున ఎలా తిరిగిపోతున్నాయో.

"ఇదిగో అత్తయ్యా కాఫీ ఇస్తావు. అయ్యో పొయ్యి మీద ఏదో పొగ వస్తోంది".

గుమ్మం దగ్గర చంద్రం దొంగ నవ్వులు నవ్వుతున్నాడు.

జీను మాడి పోయింది. నప్పేగా పోనీ.. అచ్చం నా ఆశల్లాగే మాడిపోనీ అనుకుంటూ వరలక్ష్మి నుదుటి మీద చిరు చెమటలు చెంగుతో తుడిచేసుకొంది. తన ఆలోచనలనెవరయినా కనిపెడతారో ఏమో!

డికాషన్ గిన్నెలో కలిపి పాలు కలిపి అతని చేతికి ఇస్తూ "మీ ఆవిడేదోయ్" గాంభీర్యంగా మాట్లాడబోయినా మళ్ళీ మొకం మీదికి నవ్వులు వచ్చేస్తున్నాయ్. కాఫీ పోసిన గ్లాసు వణికి పోకుండా వుంటే మేలు.

"తగులుతుందా... అతని చేయి తగులుతుందా?"

చంద్రం ఆవిడ వంకే దీర్ఘంగా చూశాడు. మనసులో నవ్వొస్తోంది. "ఎలా చూస్తోందో. అబ్బ ఈవిడ కళ్ళలో ఎంత ఆశో. వలభై దాటి ఉంటాయి. పచ్చని రంగూ... బుగ్గలూ... బుజాలు, వారెవ్వా శాంత చిన్నది. సన్నగా ఉంటుంది. ఈవిడయితే... చంద్రం మొహమ్మీదికి నవ్వు చేరింది.

వరలక్ష్మి కంగారు పడింది. అనుమానంగా అతని వైపు చూసింది. దీక్షగా తనవైపే... ఇతనికి తెలిసింది. తెలిస్తే బావుండు. ఏం బావుండూ? తన్నీ, తగలెయ్యరూ తనని, ఎక్కడికి పోతుందీ? వరలక్ష్మికి చెమటలు పోశాయి. గ్లాసు అందుకుని మొహం తిప్పకుని లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. స్టవ్ మండుతోంది. చేతులు మొహం కళ్ళు దహించుకోవాలనిపిస్తోంది. కోరిక ఇంత చెడ్డదా? తనకెలా తీరుతుందో. ఎవరైనా తన మనసులో ఆలోచనలు గ్రహిస్తే ఇంకేమైనా ఉందా? పరువు ప్రతిష్ఠ. తన చేతుల్లో పెరిగిన ఆరుగురు పిల్లలు. ఇద్దరు కొడుకులు నలుగురు కూతుళ్ళు కోడళ్ళు అల్లుళ్ళు! వండీ వార్చీ కడిగీ తుడిచీ... పెళ్ళిళ్ళూ, పేరంటాలు పురుళ్ళూ. పుణ్యాలు ఇంతేనా! ఇంకేనీ లేవా? పోనీ ఒక్క సారంటే ఒక్కసారి ఈ చంద్రం ఎంత బావున్నాడో. ఏం కళ్ళబ్బా అవీ... గడ్డం పెంచుతాడు. ముట్టుకుంటే గరుగ్గా ఉంటుందా? నా మెడ కింద ఇలా ఆన్చితే ఏమనిపిస్తుంది అప్పుడు. సన్నగా వంకర గీతలాగా కనిపించే ఆ బుల్లి పెదవులని ముద్దాడితే ఎలా ఉంటుందో. ఇంట్లో శాంతకి లాగా ఎగిరిపడతానా?

వరలక్ష్మి తట్టుకోలేకపోయింది. భగ భగ మండే మంటకి చేయి ఆన్చింది. తెల్లటి చేయి నిమిషంలో నల్లగా కమిలి పోయింది. పళ్ళు బిగించింది వరలక్ష్మి వేళ్ళ కొనలు తప్పించి చెయ్యంతా మాడిపోయింది. అప్పుడు అరచింది గట్టిగా గాయపడిన పక్షిలాగా. దెబ్బ తగిలిన జంతువులాగా. అదేమిటి పిన్నీ. అదేమిటలా? ఇల్లా రండ్రోయ్. ఓరే అన్నయ్యా, వదినా పిన్ని చేయి కాలిపోయిందిరా...

ఏమయింది! ఎందుకయింది? అయ్యో మూడిపోయిందేమిటే? దానికేమయిందర్రా... మాట్లాడరేం? పక్షవాతంతో ఒక కాలు చేయి సరిగ్గా లేని శాస్త్రుల్లు గబగబా నడవలేక వరండాలోంచే అరుపులు పొలికేకలు పెట్టారు. పిల్లలందరిలోకీ ఆఖరిది చిట్టి తల్లి శారద వెన్న గిన్నెతో వచ్చింది. ఆ పిల్ల కళ్ళలో నీళ్ళు నిలిచాయి. ఏనాడూ కసురుకోనైనా కసురుకోని తల్లి కాలేని తల్లి వరలక్ష్మి పడుతున్న బాధ చూసి భగభగమని మండే చేతి మీద చల్లని చేత్తో వెన్న రాస్తోంది. శారద, సరే... ఇది చేతి మీద మంటకి ఉపశమనం, మరి మనసులో మంటకి!

శాస్త్రులు ఈడుస్తూ వచ్చాడు.

"అంత ఒళ్ళుపై తెలియకుండా ఎట్లా వుంటావే నువ్వు. మనసక్కడ ఉండదా ఏం. బావుంది రేపు ఇంట్లో శుభకార్యం పెట్టుకుని, చేయి కాల్చుకుని ఏడుపులు పొదలెట్టినా. నీ కడుపున పుట్టిన పిల్లలయితే నీకు మమకారం పుట్టేది. ఎప్పుడూ ఇంట్లో శోకాలే. కాస్త మందేదో చూడండ్రా.. ఇదంతా నా తలరాత"

వరలక్ష్మి పెదవుల మీదికి నవ్వొచ్చింది. శారద క్రిందికి చూసింది. శారద కళ్ళల్లో నీళ్ళు జలజలమని రాలిపడుతున్నాయి. ధగ ధగ లాడిపోతున్న బంగారు గాజుల మధ్యని ఎర్రని నువ్వుల గాజులు సన్నని సవ్వడి చేస్తుంటే. తల వంచుకుని కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకొంటూ వెన్న రాస్తోంది. ఆ... నా చేయి కాస్త కాలితే పండుగలు ఆగిపోతాయి. కాబోసు. ఇవ్వాల్టికి తల్లి లేని పిల్లయి పోయిందా మీ శారదా. నాకు పుస్తె ముడేసిన రోజు సవితి తల్లి దాపురిస్తోందని తెలిదా? తీపరమా? అందుకే ఆ నోరు పడిపోయింది. తొస్సి తొస్సిమంటూమూ. అందుకే పక్షవాతం వచ్చింది..."

వరలక్ష్మి నోటికి ఇంక తాళం పడదని పిల్లలకు తెలుసు. ఒక్కొళ్ళు బయటకు పోయారు. ఈడ్చుకుంటూ ముసలాయన కూడా. చిట్టి తల్లి శారద పిన్ని చేయి వదల్నే లేదు. వరలక్ష్మి ఇంకా గొణుగుతూనే ఉంది.

"మా అమ్మ నావుకి ఖర్చు పెట్టేనా ఆవిడ చేతి వంట తిని పాతికేళ్ళు మింగలా.. మీ అమ్మ కడుపుకాలా... నా మీద జాలి లేదట్రా నీకు. ముసిలి చచ్చినాడా. నాగొంతు కోశావు." వెన్న రాస్తున్న చిట్టి తల్లి చేయి వణికింది. పిన్ని ఇంక ఈ అల్లరి ఆపదు. కనీసం రెండు రోజులయినా ఇల్లు శవం వెళ్ళినట్లుగా మార్చి పారేస్తుందేమో. వరలక్ష్మి తిట్లు ఆపి శారద వైపు చూసింది.

"మధ్యన పిల్లేం చేసింది. భయపడి పోతుంది. పాపం.. రేపే దీనికి శోభనం. ఎంత పనంటుందో. అన్యాయంగా చేయి కాల్చుకున్నానే.

శోభనం గురించి తలుచుకోగానే చప్పున వరలక్ష్మి చెవులు వేడెక్కాయి. కాసేపు వచ్చిన ఉద్రేకమూ చప్పున దిగిపోతుంది. శారద చేతిలో గిన్నె ఊడలాక్కుంది వరలక్ష్మి. పో.. ఆ చెట్టుకింద మీ అక్క పవళింపు సేవ చేస్తోంది. పోయి గోరింటాకు పెట్టించుకోపో. ఇందాకే రుబ్బి ఆ రోటి మీద కొబ్బరి చిప్పలో పెట్టా...

శారద మాట్లాడలేదు. ఇంట్లో ఏ లోటూ చేయదు. కానీ ఈవిడ ఇట్లా ఎందుకు హింస పడుతూ, ఉంటుందో శారదకు అర్థం కాలేదు ఒంటమీద నగలున్నాయి. ఎప్పుడూ పట్టుచీరలే కడుతుంది. హాయిగా వండుకొని తిని, పదిమందికీ పెట్టి... కలుపుగోలుగా వుండే ఈమెకి మధ్యన ధ్యన ఏమవుతుందీ? ఆ పిల్లకి ఎంత ఆలోచించినా అర్థం కాలేదు.

పోనీ నాన్న మీద కోపం ఎంచేతో... అనుకుంది.

"మరి చచ్చే చాకిరీ చేస్తుందే ఆయనకు ఆ పక్షవాతం మనిషికి ఆయన తిట్లు, ఆయన నోరు... అమ్మోమ్మో ఎవరూరుకుంటారు. ఆవిడ తప్ప... తనని కాదన్నట్టు... భరించే శరీరం తనది కావట్లు... అంతలా ఎల్లా ఓర్చుకుంటుందో పాపం..." ఇక ఆలోచించలేక, రోటి మీద పెట్టిన కొబ్బరి డిప్ప పుచ్చుకుని అక్క దగ్గరకి పోయింది శారద. వరలక్ష్మి కాసేపు చూస్తూ కూర్చుంది. వంట సగం పైగా అయింది. ఏం చేయాలనిపించదు. చేయకుండా వుంటే ఆలోచనల దాడి... మండిపోతున్న చేతికి పాత గుడ్డ చింపుకుని కట్టుకుంది. కొబ్బరేసి కూర తాలింపు... చారుపొడి కొట్టి మరిగే చారులో విసిరేసి... అబ్బ ఏం వంట నిమిషంలో వంటయిపోయింది. కాసేపు ఇంకేదన్నా వుంటే బావుండు... వరలక్ష్మి అలవాటుగా వంట గది మధ్యలో దొడ్డి వైపుకి వున్న కిటికీ దగ్గరకు నడిచింది. చల్లని ఊచలు. చలిగాలికి మరింత చల్లనైన ఊచలు. ఎందుకో తల వాటికి ఆన్చితే ఏదో సేదతీరిన భావన. దొడ్లో చెట్ల కొమ్మల నుంచి చల్లని గాలేదో స్నేహంగా తనని తాకిన అనుభూతి. వరలక్ష్మి కంట్లోంచి వెచ్చని కన్నీటి చుక్క బుగ్గమీదికి జారింది. మనసు కరిగి కళ్ళలోంచి ఇల్లాగిల్లా వచ్చేస్తోందో ఏమో. వరలక్ష్మి సన్నగా నవ్వుకొంది.

* * *

శారదకు తల రుద్ది పొడుగాటి జుట్టు సన్నగా దువ్వి... ఎంచి పెట్టిన పెద్ద పెద్ద మల్లి మొగ్గలతో

జడకుట్టి మిగిలిన పూలన్నీ మంచమ్మీద కుమ్మరించింది వరలక్ష్మి... బల్లమీద లడ్లు, కాజాలు, పాలగ్లాసు, మంచినీళ్ళ మరచెంబూ అమరుస్తూ శరీరం యంత్రంలా తిరుగుతోంది.

'ఆ మంచమ్మీద శారదా... వాళ్ళాయనా... ముందు ఏం మాట్లాడుకుంటారో. కొత్తవాళ్ళు కదా. ఎట్లా కలుస్తారేమో. శాస్త్రుల్లని ఎప్పుడో ఊహ తెలిసినప్పుడు మంచి తెలుసును. ఆయన పన్నొకటి ఊడితే అరుగు మీద మంచుని కిందకు ఉమ్మిలేస్తో తనని పిలిచి గుప్పిట్లో ఊడిపోయిన పన్ను ఉంచి జాగ్రత్తగా సైడు కాలువలో పారేయమన్నాడు ఓ రోజు. గుప్పిట తెరచి చూస్తే ఊడిన పన్ను. ఎంత రోత పుట్టిందో. అమ్మతో చెపితే 'పోన్లే ముసలాడు' అనేసింది. అమ్మకు అంట్ల గిన్నెలు కడిగి పెడుతుంటే ఊడిపోయిన ఆ పన్ను తాలూకూ స్పర్శ తగులుతూ ఎంత చీదర పుట్టిందో. శాస్త్రులుని వద్దనేందుకు ఏముందీ చదువా? సంధ్యా, ఇల్లా వాకిలా... తల్లా... తండ్రా. ఈ ప్రపంచంలో తను గోరు ఆన్చేంత చోటు కూడా లేదే. ఈ ముసలాడికి పెళ్ళామయితే అబ్బో నీ తరంతరంగా! అన్నీ తినచ్చు. పిల్లలున్న ఇల్లు. పిండి వంటలూ అవీ దిట్టంగా వండుతారు. అట్కుంతా తనకన్నా చిన్నేగా పాపం. తనదే పెత్తనం... అప్పుడు ఆలోచించుకొంటే బానే ఉంది. బాగా ఉండక ఏం చేస్తుంది. ఎక్కువెక్కువ పాలు తాగటమూ, ఎక్కువెక్కువ మీగడ తినటమూ... ఇదివరకటి లాగా అమ్మ దాచి ఇస్తే కక్కుర్తిగా దొడ్లో రోటిమీద కూర్చుని.. అన్నీ కలిపేసి నమిలి పారేసినట్టు కాకుండా... దర్జాగా వంటింట్లో.. ఇంతేనమ్మా పెత్తనమంటే ఇంతే. ఇది కాకుండా ఇంకో సుఖం కోసం మనసు కొట్టుకుపోతుందని నాకు తెలీదమ్మా.. తెలీదు. వరలక్ష్మికి కుమిలి కుమిలి ఏడవాలనిపించింది.

సాయంకాలం అయింది. ఉత్సాహంగా ఊగి ఊగిపోతూ మంగళ హారతులు పాడేసింది. బంతులాటల్లో అల్లుణ్ణి దబాయించింది. ముద్దుగా కూతుర్ని కసిరింది. ముత్తయిదులకు పళ్ళు, జాకెట్టు ముక్క వాయనం ఇచ్చి పెళ్ళికూతురు తిమ్మిరెక్కిన కాలు జాడించుకుంటూ లేచి నిలబడితే, వరలక్ష్మి చేయి పట్టుకుని గది గుమ్మం వద్దకు తీసుకుపోయింది. గది తలుపులు మూస్తుంటే.. గుండెలు అదే పనిగా ఝల్లుమనటం!

కాళ్ళకి రాళ్ళు కట్టినట్టు వరలక్ష్మి భారంగా నడుస్తూ వంటింటి గుమ్మం ముందు కూలబడింది. మనసులోంచి, ఏవేవో ఎప్పటెప్పటివో ఆలోచనలు...

"రెండో పిల్ల మొగుడు భాస్కరం. ఇంకో అమ్మాయితో సంబంధం పెట్టుకున్నాడు. రెండోది గోలుగోలున ఏడ్చింది. తండ్రీ అన్నలూ చెల్లెళ్ళు వరుస వారీగా ఓదార్చారు. 'పోనిద్దూ... మగాడు- నీకేంపోయిందీ. లక్షణంగా ఇద్దరూ మగపిల్లలూ... లంకంత ఇల్లు. బోలెడన్నీ నగలు. అసలు మాట్లాడితే అన్నీ హక్కులూ నీకే ఉంటాయి. కాస్త పచ్చపచ్చగా ఉన్నదని అదెవత్తో దగ్గర చేరింది లెద్దూ భాస్కరం గాడికి బుద్ధి కుదిరితే దాన్ని తన్ని తగలెయ్యడా? పెళ్ళాం కోసం పరుగెత్తుకురాడా. ఇల్లాంటివి మామూలే లెద్దు."

అబ్బ... ఎన్నెన్ని మాటలూ... ఎన్నెన్ని ఊరడింపులో కన్నవాడినీ కట్టుకున్నవాడినీ శపించుకుంటూ, ఆ లంకంత ఇల్లు ఊడ్చేందుకూ బోలెడన్ని నగలు భద్రంగా దాచేందుకు కన్నబిడ్డల్ని సాకేందుకు ఆ ఇంట్లో ఇల్లాలిగా బతికేందుకు తాళి కట్టించుకున్నందుకు ఆ హక్కుభుక్తాలు తోటే ఏడుస్తూ రెండో పిల్ల వెళ్ళిపోయింది. భాస్కరం .ఈ రెండేళ్ళలో మరో ఇద్దరితో కూడా సంబంధాలు పెట్టుకున్నాడు. హక్కుగా ఇంట్లో పడివున్న భార్యను ఏలుకున్నాడు. దానికిప్పుడు ఏడో నెల.

మరి తనకు పోనీ రెండు రోజులేనా సుఖంగా ఉండన్ని హామీ ఎవరిస్తారో? అప్పుడెప్పుడో పెద్దాడు సత్యం స్నేహితుడి బాబాయి ఒకడు పేరంటానికెళ్ళొస్తుంటే కనిపించి సోది కబుర్లేసుకుని ఇంటివరకూ వచ్చాడు. అరుగుమీద కూర్చుని వచ్చే పోయే వాళ్ళను పిలిచి కూర్చోబెట్టుకుని గ్రీకుల తీరుతెన్నులు గురించి వివరిస్తున్న శాస్త్రుల్లు ఆయన్ని గమనించి ముటముటలాడేడు. రెండు రోజులు సాధించిపెట్టాడు. ఇంతకీ ఈ వెంట వచ్చిన బాబాయి వెధవ తనంత ముసలివాడేమో...!

వరలక్ష్మి దొడ్లో అలికిడికి గుమ్మం లోంచి తొంగి చూసింది లంకంత పెరడు. దొడ్లో అంతా చెట్లూ చేమలూ, కూరపాదులూ ఏం దొంగయినా దూకలేదు కదా...? దొంగ కాదు చంద్రం. వెన్నెట్లో బావిగట్టు పక్కన జామచెట్టు నారన నిలబడి ఉన్నాడు. పందువేను తలుపు తెరుచుకుని వచ్చి వుంటాడు. శాంత పాపం నిద్రపోయిందేమో.

వరలక్ష్మి లేచి నిలబడింది. కాళ్ళు కొంచెం పట్టేసినట్లున్నాయి. నలభై దాటడం లేదు అనుకొంది. వరలక్ష్మి లేచి నిలబడడం చూసి చంద్రం పిల్లిలాగా నడుచుకుంటూ వచ్చాడు. నిన్న శాంత చదువుకుంటుంటే వచ్చినట్లుగానే, వరలక్ష్మి గుండె దడదడ కొట్టుకుంది.

మెల్లిగా వచ్చి గరుకుగడ్డం బుజం మీద ఆనిస్తాడా?

వెచ్చని శ్వాస తన మెడకు తగులుతుందా?

వెన్నెల్లోకి రెండడుగులు వేసింది వరలక్ష్మి

చంద్రం దగ్గరకు వచ్చాడు

'నేను నిన్న చూస్తూనే ఉన్నాలే. నాకు అర్థం అయిందిగా.. పాపం ముసలిమొగుడు. నువ్వేం చేస్తావులే. ఇదిగో నీటి కోసమే పట్నం వెళ్ళేను...' చేతిలో కండోమ్స్ చూపించాడు. ఒక్క క్షణం ఒళ్ళంతా జలదరించింది వరలక్ష్మికి.

నీకు మల్లేనే నాకింకో స్నేహితురాలుందిలే మావూళ్ళో. దాని దగ్గరకెళ్ళినప్పుడు ఇయ్యి వాడతా. మనకి జబ్బులంటుకుంటాయని భయ్యం. జాగ్రత్తగా వుంటాలే. కడుపో కాలో వస్తే మళ్ళీ మన చేతికి చవురెందుకూ?

వరలక్ష్మి చెవులు వినిపించటం మానేస్తే బావుండునినిపించింది.

వెర్రిదానిలాగా అతనివైపు చూస్తూ నిలబడింది.

'ఇదిగో ఇదేసుకొంటే పెద్ద తేడా వుండదు. నీకూ సేఫ్టీగా వుంటుంది. నాకింకా నలభైయ్యేగా.. ఇక నీ సంగతి నేను చూసుకుంటాములే... కండోమ్ చూపిస్తూ వెకిలిగా నవ్వాడతను.

వరలక్ష్మి విగ్రహం లాగా నిలబడింది.

అట్లా. బావిగట్టుకిరా. తడితడిగా ఉంది కదూ. కాస్త ఏదైనా. పాత గుడ్డ తెచ్చి అదంతా తుడూ..

దేనికి సిద్ధమైపోతున్నాడితను..?

వరలక్ష్మికి తన ఒళ్ళంతా రాళ్ళతో కట్టినట్టు అవన్నీ ఫెళఫెళమంటూ కుప్పకూలిపోతున్నట్టు అనిపించింది.

"అంతేనా. ఆ బావిగట్టు మీద. అంట్లగిన్నెలు పడేసిన బావిగట్టు మీద అవన్నీ కాలితో నెట్టి ఈ కుక్క తనను తాకబోతోందా ఆవిడకు వాంతి వస్తున్నట్లనిపించింది,

ఇన్నాళ్ళూ తన వంట్లోకి ఆవిర్లు వచ్చింది ఈ కార్యక్రమం కోసమేనా?

చిన్న పిల్లతెమ్మెర కూడా తనకోసం మెల్లగా వీచదా? ఒక్క సుగంధపు గాలి కూడా తనకు తగలదా? ప్రేమతో నిండిన రెండు కళ్ళు తన కోసం చూడవా? తన ఒళ్ళంతా ఇష్టంతో ముట్టుకున్నా తన మనసులో... అందిట్లో దాచిన మమకారాన్ని అందుకునే మనిషి లేడా? జూకామల్లె తీగ కిందకి వాలిన చోట వెన్నెల్లో ఆ తీగ చివర్న ఒక మొగ్గ అందంగా మెరిసిన చీకట్లో నిలబడి తన పట్ల కరుణతో కరిగిపోదా. జాలితో ద్రవించిపోతూ తన గుండెల్లో మంటను ఆర్పగలిగే స్పర్శ దొరకనట్లేనా? ఎక్కడా మనసులేని మమత లేని ప్రేమ లేని అనురాగం లేని బావిగట్టు శృంగారమేనా తన జీవితేచ్ఛ!

వరలక్ష్మి దగ్గరకు వచ్చి. 'పదా... అంటూ బుజం మీద చేయి వేశాడు చంద్రం. నల్లని పామేదో బుజం మీదికి జారినట్టు అనిపించింది ఆమెకు. తన మనసేమిటో తనకే అర్థం కాలేదు. మరి చంద్రంమీదికి తనెందుకు కళ్ళు నరుగె

మిగతా 13వ పేజీలో

జనవరి

* ఇండియా-దక్షిణాఫ్రికా జట్ల మధ్య దక్షిణాఫ్రికాలో జరిగిన 3 టెస్టుల క్రికెట్ సిరీస్‌ను దక్షిణాఫ్రికా 2-0తో కైవసం చేసుకుంది. జింబాబ్వే కూడా పాల్గొన్న మూడు దేశాల వన్డే సిరీస్‌ను కూడా దక్షిణాఫ్రికావే గెల్చుకుంది.

* జింబాబ్వే జట్టు మూడు వన్డేల సిరీస్‌లో ఇంగ్లండ్‌ను 3-0తో చిత్తు చేసింది.

* ఆస్ట్రేలియాలో జరిగిన మూడు దేశాల వన్డే సిరీస్‌ను పాకిస్తాన్ గెల్చుకుంది.

* వెస్టిండీస్‌తో జరిగిన ఐదు టెస్ట్‌ల సిరీస్‌ను ఆస్ట్రేలియా 3-2 తో గెల్చుకుంది

* ఇంగ్లండ్-న్యూజిలాండ్ జట్ల మధ్య జరిగిన మూడు టెస్ట్‌ల సిరీస్‌లో 2-0తో ఇంగ్లండ్ విజయం సాధించింది.

* ఆస్ట్రేలియన్ ఓపెన్ పురుషుల టైటిల్‌ను పీట్ సాంప్రాస్, మహిళల టైటిల్ని మార్టినా హింగిస్ గెల్చింది. అతిచిన్న వయసులో (16 ఏళ్ళు) టైటిల్ గెల్చి హింగిస్ రికార్డు సృష్టించింది.

* ఫిడే ఆలిండియా ఓపెన్ చెస్ టోర్నమెంట్‌ను జె.వి.రమణ గెల్చుకున్నాడు.

ఫిబ్రవరి

* పూణెలో జరిగిన జాతీయ బ్యాడ్మింటన్ పురుషుల టైటిల్‌ను గోపీచంద్ (ఆంధ్రప్రదేశ్), మహిళల టైటిల్ని మంజుషా కన్వర్ గెలుపొందారు.

* లినారెస్ అంతర్జాతీయ టోర్నమెంట్‌లో గారీ కాస్పరోవ్ టైటిల్ సాధించాడు. విశ్వనాథన్ ఆనంద్‌కు ఆరవ స్థానం దక్కింది.

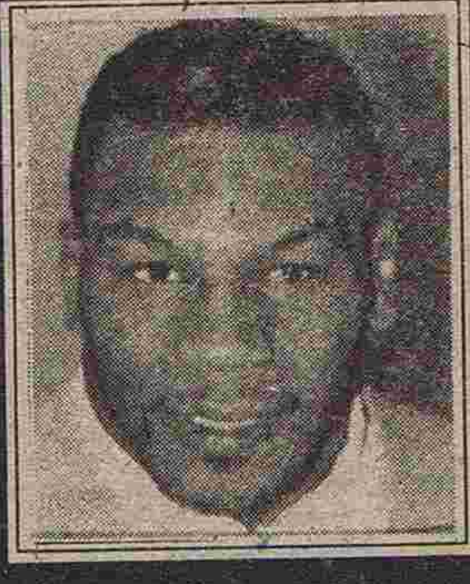

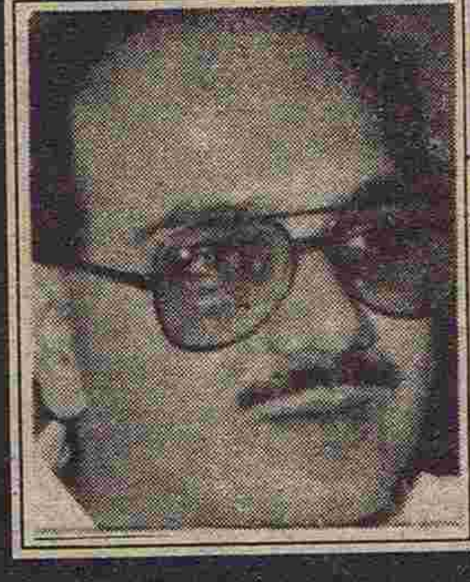

* చెన్నైలో ఇండియా-పోలండ్ జట్ల మధ్య జరిగిన రెండు టెస్ట్‌ల హాకీ సిరీస్‌ను ఇండియా 2-0తో నెగ్గింది.

* జాతీయ స్నూకర్ ఛాంపియన్‌షిప్‌ను సొవిక్ ముల్తానీ గెలిచాడు.

మార్చి

* ఇండియాతో జరిగిన ఐదు టెస్ట్‌ల క్రికెట్ సిరీస్‌ను వెస్టిండీస్ 1-0తో గెల్చుకుంది.

* లిప్టన్ టెన్నిస్ టైటిల్‌ను మార్టినా హింగిస్ గెలిచింది.

* ఢాకాలో జరిగిన గ్రాండ్‌మాస్టర్ చెస్ టోర్నమెంట్‌లో విజేతగా ప్రవీణ్‌థిప్సే ఆవిర్భవించాడు.

* గోల్డ్‌ఫ్లేక్ వరల్డ్ ప్రొఫెషనల్ బిలియర్డ్స్ మూడవ అంచె (మద్రాస్ ఓపెన్) ఛాంపియన్‌షిప్‌ను గీత్‌సేథి (ఇండియా) గెల్చాడు.

ఏప్రిల్

* డాస్ హెర్మనాస్ చెస్ టోర్నమెంట్‌ను ఇండియా గ్రాండ్‌మాస్టర్ విశ్వనాథన్ ఆనంద్ నెగ్గాడు.

* ప్రపంచ మహిళల టేబుల్ టెన్నిస్ ఛాంపియన్‌షిప్‌ను చైనా గెల్చుకుంది.

* బ్రిటీష్ మహిళా స్విమ్మర్ అలిసన్ స్ట్రీటర్ 35వ సారి ఇంగ్లీష్ ఛానెల్‌ను ఈది తన రికార్డును తానే అధిగమించింది.

* 377 వారాలు వరల్డ్ నెంబర్‌వన్‌గా ఉన్న స్టెఫీ గ్రాఫ్‌ను తప్పించి అతి చిన్నవయసులో (16 ఏళ్ళ 6 నెలలు) నెంబర్‌వన్ హోదాను పొంది మార్టినా హింగిస్ రికార్డు సృష్టించింది.

మే

* ప్రపంచ చెస్ ఛాంపియన్ గారీ కాస్పరోవ్‌ను ఐ.బి.ఎం సూపర్‌కంప్యూటర్ డీప్ బ్లూ ఓడించి చదరంగం చరిత్రలో సరికొత్త అధ్యాయాన్ని సృష్టించింది.

* వెస్టిండీస్ ఇండియాతో జరిగిన నాలుగవ వన్డేల సిరీస్‌ను 3-1 తో టెస్ట్ సిరీస్‌ను 1-0 తో గెలిచింది.

* నాలుగు దేశాల ఇండిపెండెన్స్ కప్ క్రికెట్‌లో ఇండియాతో జరిగిన మ్యాచ్‌లో 194 పరుగులు చేసిన సయీద్ అన్వర్ (పాకిస్తాన్) ప్రపంచ రికార్డు నెలకొల్పాడు. ఈ టోర్నమెంట్‌ని శ్రీలంక గెల్చింది.

జూన్

* పాకిస్తాన్ జట్టు మూడు దేశాల సియారామ్ క్రికెట్ కప్‌ను గెలిచింది. ఇండియా, న్యూజిలాండ్‌లుకూడా ఈ పోటీల్లో పాల్గొన్నాయి.

* ఆస్ట్రేలియాతో లార్డ్స్‌లో జరిగిన క్రికెట్ టెస్ట్‌లో ఇంగ్లండ్ ఈ శతాబ్దిలోనే అతి తక్కువ స్కోరు (77) ఆలౌటయింది.

* బెంగుళూరులో 12 రోజులపాటు జరిగిన జాతీయ క్రీడల్లో కర్ణాటక, పంజాబ్‌లు ప్రథమ, ద్వితీయ స్థానాలు పొందాయి. మొత్తం 616 స్వర్ణ పతకాలకు పోటీలు జరిగాయి.

జూలై

* వింబుల్డన్ మహిళల సింగిల్స్‌లో నొవొత్నాను ఓడించి మార్టినా హింగిస్ టైటిల్ గెలిచింది. పురుషుల టైటిల్‌ను పీట్ సాంప్రాస్ చేజిక్కించుకున్నాడు.

* హోలీఫీల్డ్‌తో జరిగిన పోరులో చెవికొరికి ఆట వికంగా ప్రవర్తించిన మైక్‌టైసన్‌ను బాక్సింగ్‌నుంచి సస్పెండ్ చేయడంతోపాటు మూడు మిలియన్ డాలర్ల జరిమానా విధించారు.

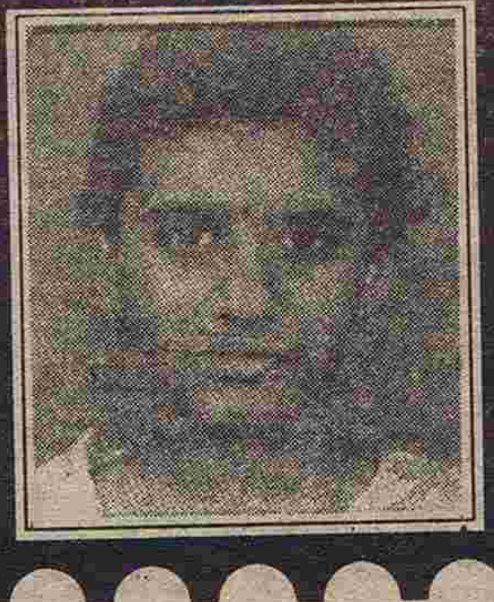

* 10వేల మీటర్ల పరుగులో గ్రెబిసెలాసి 26 ని. 31.32 సెకన్లతో ప్రపంచ రికార్డు నెలకొల్పాడు.

* సిల్వర్ జూబ్లీ ఇంటర్నేషనల్ చెస్ టోర్నమెంట్‌ను టాప్ సీడ్ వ్లాదిమీర్ క్రామ్నిక్ (రష్యా) నెగ్గాడు. ఆనంద్‌కు రెండవస్థానం దక్కింది.

* శ్రీలంకలో జరిగిన నాలుగు దేశాల ఆసియాకప్ క్రికెట్ టోర్నమెంట్‌లో ఇండియాను ఓడించి శ్రీలంక విజేతగా నిలిచింది.

ఆగస్టు

* కెనడియన్ ఓపెన్ డబుల్స్ టైటిల్‌ను భారత్ జోడీ పేస్-భూపతి చేజిక్కించుకున్నారు. మహిళల టైటిల్ మూడోసారి నెగ్గి మోనికా సెలెస్ హ్యాట్రిక్ సాధించింది.

* కొలంబోలో ఇండియాతొ జరిగిన క్రికెట్ టెస్ట్‌లో జయసూర్య-మహనామాలు ప్రపంచ క్రికెట్‌లో అత్యుత్తమ భాగస్వామ్యం (ఏ వికెట్‌కైనా) 548 పరుగులు చేశారు. అలాగే శ్రీలంక టెస్టుల్లో అత్యధిక స్కోరు 952 పరుగులు చేసింది.

> "భారత క్రికెట్ క్రీడ మైదానం దాటింది. విమర్శల సుడిలో చిక్కుబడి చతికిలబడింది. భూపతి, పేస్ టెన్నిస్ బంతిని విజయపతాకంగా ఎగరేసి ఊరటనిచ్చారు. హంపి, హరికృష్ణ, శశికిరణ్‌లు ప్రపంచ చదరంగ పటంలో గెలుపు పావును ముందుకుజరిపారు"

* ఇండియాతో జరిగిన మూడు వన్డేల సిరీస్‌ను శ్రీలంక 3-0 తో నెగ్గింది.

* స్విట్జర్లాండ్‌తో జరిగిన క్రెడిట్ స్విస్ గ్రాండ్ మాస్టర్స్ చెస్ టోర్నమెంట్‌ను విశ్వనాథన్ ఆనంద్ గెల్చుకున్నాడు.

* 1996 వ సంవత్సరానికిగాను 18 మందికి అర్జున అవార్డులు, విలియమ్ జోన్స్ (బిలియర్డ్స్) కి ద్రోణాచార్య, కుంజరాణి, లియాండర్ పేస్‌లకు రాజీవ్ ఖేల్ రత్న అవార్డులు ప్రకటించారు.

* టెహరాన్‌లో జరిగిన ఆసియా జోనల్ మహిళల చెస్‌లో విజయలక్ష్మి (ఇండియా) విజయం సాధించింది.

సెప్టెంబర్

* దేశంలోనే మొదటిసారిగా క్రీడాకారులకు బీమా పథకాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

* విశ్వనాథన్ ఆనంద్, దివ్యేందు బారువాల తర్వాత గ్రాండ్ మాస్టర్ హోదా పొందిన ఘనతను ప్రవీణ్ థిప్సే సాధించాడు.

* బి.హెచ్.భారతి (ఇండియా) ప్రపంచ పవర్ లిఫ్టింగ్‌లో ప్రపంచ రికార్డు నెలకొల్పింది.

* టొరంటోలో పాకిస్తాన్‌తో జరిగిన ఐదు వన్డేల సిరీస్‌ను ఇండియా 4-1 తో నెగ్గింది. ఐదు వన్డేలలో నాలుగుసార్లు 'మ్యాన్ ఆఫ్ ది మ్యాచ్'గా నిలిచి గంగూలీ రికార్డు సృష్టించాడు.

* యు.ఎస్.ఓపెన్ టెన్నిస్ పురుషుల, మహిళల టైటిల్స్‌ను పాట్రిక్‌రాఫ్టర్ (ఆస్ట్రేలియా), మార్టినా హింగిస్ గెలుచుకున్నారు. భారత జోడీ పేస్ భూపతిలు సెమీస్‌లో నెమదిరిగారు.

అక్టోబర్

* ఇంటర్ జోనల్ జూనియర్ అథ్లెటిక్ మీట్‌లో ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిన గీత 12.5 సెకన్లతో 100 మీటర్లు 400 మీటర్ల విభాగాలలో జాతీయ రికార్డు నెలకొల్పింది.

* ఆస్ట్రేలియాలో జరిగిన ఛాంపియన్స్ ట్రోఫీ హాకీని జర్మనీ గెల్చుకుంది.

* మోహన్‌బగాన్ ఓడించి ఎఫ్.సి కొచ్చిన్ జట్టు డ్యూరాండ్ కప్ ఫుట్‌బాల్‌ను కైవసం చేసుకుంది.

* కాకినాడలో జరిగిన జాతీయ గ్రామీణ క్రీడల ఓవరాల్ ఛాంపియన్‌షిప్‌ను ఆంధ్రప్రదేశ్ దక్కించుకుంది.

* శశికిరణ్ (తమిళనాడు) జాతీయ 'బి' చెస్ ఛాంపియన్‌గా నిలిచాడు.

* సింగపూర్ ఓపెన్ టెన్నిస్ డబుల్స్ టైటిల్‌ను భారత్ జోడీ పేస్-భూపతి గెలిచారు.

* ఇండియాను 2-1 తో ఓడించి పాకిస్తాన్ విల్స్ ఛాలెంజ్ వన్డే సిరీస్‌ను కైవసం చేసుకుంది.

నవంబర్

* ఎ.టి.పి వరల్డ్ డబుల్స్ ఫైనల్లో భారత జోడి పేస్-భూపతిలను ఓడించి రిక్‌లీచ్, జోనాథన్ స్టార్క్ (అమెరికా) లు టైటిల్ గెలిచారు.

* జాతీయ హార్డ్‌కోర్ట్ టెన్నిస్‌లో వాసుదేవరెడ్డి (ఆంధ్రప్రదేశ్), రష్మి చక్రవర్తి (తమిళనాడు) టైటిల్స్ సాధించారు.

* జాతీయ 'బి' చెస్ టైటిల్‌ను భాగ్యశ్రీ థిప్సే గెలిచింది.

* చిరంజీవ్ మిల్ఖాసింగ్ పిజిఎ యూరోపియన్ టూర్ పోటీలకు అర్హత సాధించిన తొలి గోల్ఫర్ అయ్యాడు.

* మైకేల్ మూరర్‌ని ఓడించి ఇవాండర్ హోలీఫీల్డ్ 'ఇంటర్నేషనల్ బాక్సింగ్ ఫెడరేషన్' టైటిల్ గెల్చాడు.

* చర్చిల్ బ్రదర్స్‌ను ఓడించి జె.సి.టి (ఫగ్వారా) రోవర్స్ కప్ గెల్చుకుంది.

డిసెంబర్

* ఇండియా-శ్రీలంకల మధ్య మూడు టెస్ట్‌ల క్రికెట్ సిరీస్ 0-0 తో డ్రా అయింది.

* సర్వీసెస్‌ను ఓడించి పంజాబ్ జట్టు ఫెడరేషన్ కప్ హాకీని గెల్చుకుంది.

* శ్రీలంకతో జరిగిన చివరి క్రికెట్ టెస్ట్‌లో సచిన్, సౌరవ్‌లు నాల్గవ వికెట్‌కు 256 పరుగులు చేసి రికార్డు సృష్టించారు.

* ప్రపంచకప్ మహిళల క్రికెట్ ఇండియాలో జరిగింది. 11 దేశాలు పాల్గొన్న ఈ టోర్నమెంట్‌లో మొత్తం 34 మ్యాచ్‌లు జరిగాయి.

* ఫెడరేటెడ్ ఆలిండియా ఓపెన్ చెస్ టైటిల్‌ను పి.డి.ఎస్.గిరినాథ్ గెలుచుకున్నాడు.

* బి.పి.ఎల్ ఆలిండియా బ్యాడ్మింటన్‌లో గోపీచంద్, అపర్ణాపోపట్‌లు పురుషుల, మహిళల టైటిల్స్‌ను గెల్చుకున్నారు.

* ప్రపంచ అండర్-10 బాలికల చెస్ ఛాంపియన్‌షిప్‌ను కోనేరు హంపి(విజయవాడ) సాధించింది. 10 ఏళ్ళ క్రితం ఆనంద్, గత ఏడాది హరికృష్ణల తర్వాత ప్రపంచ ఛాంపియన్‌షిప్ సాధించిన మూడవ భారతీయురాలు హంపి.

* జాతీయ సీనియర్ వాలీబాల్ ఛాంపియన్‌షిప్ రైల్వేస్‌లో కేరళ పురుషుల జట్టు తొలి టైటిల్‌ను గెలుచుకుంది. మహిళల విభాగంలో ఇండియన్ రైల్వేస్ జట్టు మరోసారి టైటిల్‌ను నిలబెట్టుకుంది.

* వన్ డే వరల్డ్ ఛాంపియన్ శ్రీలంకపై భారత జట్టు ఏడు వికెట్ల తేడాతో ఘన విజయం సాధించింది.

12వ పేజీ తరువాయి

రెప్పచాటు ఉప్పెన

త్రించిందీ! అతను శాంతతో మాట్లాడితేనే తన వళ్ళెందుకు పులకరించిందీ? అతనితో సమాగమం గురించి ఎన్నెన్ని రాత్రిళ్ళు ఆలోచించి ఆలోచించి అలసిపోయింది. మరి ఇవ్వాళేమయిందీ? చంద్రమే కాదు... ఇంకోడు... మరొకడు... ఎవరైనా తనకి ఒకటేనా?

'కాదు' వరలక్ష్మి కేకవేసింది. చంద్రం వులిక్కిపడి దిక్కులు చూశాడు.

'నీకేమైనా పిచ్చా ఏమిటీ? ఇన్నాళ్ళూ నా మీదపడి..."

వరలక్ష్మి ఊచపెట్టి చంద్రం చంపమీద ఒక దెబ్బ వేసింది.

'దొంగముండా...'

చంద్రం పళ్ళు నూరుతూ చేయి పైకెత్తేడు. ఒక్కక్షణంలో వరలక్ష్మి మొహం పేలిపోయేదే.

'చీకట్లో ఎటువెళ్ళారండీ' సందు చివర్ని శాంత గొంతు వినవచ్చింది. చంద్రం పరుగెత్తుతున్నట్టు అటు వెళ్ళిపోయాడు.

వరలక్ష్మి కాస్సేపు అక్కడే నిలబడింది. నెమ్మదిగా నెనక్కి వచ్చి అలవాటైన కిటికీ మీద చేతులు వేసి మువ్వలకు తల ఆన్చింది. చల్లని మువ్వలు బుగ్గలు తాకేయి.

వరలక్ష్మికి నవ్వొచ్చింది. 'దొంగముండా' అనేశాడు. వాడి ప్రేమస్థాయి అదా. తప్పేనా మరి తనది? అతన్ని తలుచుకుని.. ఏదో ఊహించుకునేది తన చేతిలో లేదు మనసు పరుగులు తీస్తోంది. కోరిక అనే బలమైన ఊహ... శరీరాన్ని లొంగదీసుకొంటోంది. ఈ సృష్టిలో ప్రతిప్రాణికీ ఉండే సహజమైన సాధారణమైన కోరిక తనను చుట్టుముడితే తనేం చేయగలదూ? పలుపుతాడు కట్టి దొడ్లో కట్టిపడేసిన పశువుకి మల్లే, పసుపు తాడొకటి తన మెళ్ళో కట్టి ఇంట్లో పడేసి, పాపము, సంఘము ద్రోహమూ. ఇన్ని భావజాలాల ముళ్ళ కంచెల నడుమ... నా ఇల్లాలి తనానికి ఏం అర్థం చెప్పాలి? ఈ గాయాలకు ఏం లేపనం పూయాలి.

వరలక్ష్మి కళ్ళు జలజలమని వర్షించాయి.

'ఇంకెప్పుడూ పిచ్చి పిచ్చి ఆలోచనలు చేయకూడదు. మనసుని ఇంకోవైపుకి మళ్ళించుకోవాలి. పోనీ సుబ్బమ్మగారు చెప్పినట్టు ధ్యానమో ఏదో చేయాలి.. ఆలోచనలతోనే తెలతెలవారింది. వంటింటి గది తలుపులు తీసుకుని శారద లోపలికి వచ్చింది. వస్తూనే వరలక్ష్మి వళ్ళో తల దాచుకుంది. నవ్వుతో, సిగ్గుతో ఆ పిల్ల బుగ్గలు ఎర్రబడిపోయి వున్నాయి. భావోద్రేకం తట్టుకోలేనట్లు ఆ పిల్ల రెండు చేతులూ పిన్ని మెడలో వేసింది. వరలక్ష్మి శారదను వళ్ళోకి తీసుకుంది.

చిక్కుపడిన తల వెంట్రుకల నిండా నక్షత్రాలు కూర్చినట్టు మల్లెపువ్వులు అస్తవ్యస్తమైన చీరెలు ఆదరాబాదరా చుట్టుకున్న ఛాయలు.

వరలక్ష్మికి చూస్తూ వుండగానే బుగ్గలు వేడెక్కాయి. శారదను దగ్గరకు తీసుకున్న చేతులు వణికాయి.

అతను శారదను ఎల్లా చుట్టేసేడో...

ఒక్కసారి ఆ గదినీ... శారద సంబరానికి కారకుడైన అతన్ని చూడాలనిపించింది.

లేమ్మా... శారదా. లే... ముఖం కడుక్కో. అందరూ లేస్తారు. స్నానం చేసి చీర మార్చుకో. నేను అబ్బాయికి కాఫీ ఇస్తా.

లేచి ఉత్సాహంగా కాఫీ గిన్నె స్టవ్ మీద పెట్టింది వరలక్ష్మి. కిటికీ లోంచి వచ్చని వెలుగొస్తోంది. తెలవారుతోంది.

వరలక్ష్మి కాఫీ గ్లాసుతో గది తలుపులు నెట్టింది. మంచంమ్మీద అడ్డదిడ్డంగా పడుకుని నిద్రపోతున్నాడతను. శారద మొగుడు. జారిన దుప్పటీ.. శారద కింద వదిలేసిన నలిగిన మల్లె చెండూ. వరలక్ష్మికి గుండెను ఎంత వద్దు వద్దని బతిమిలాడేసినా జల్లుమనేసింది.

నే రాయినయిపోతే బావుణ్ణు.. ఆలోచనలు రాని పిచ్చిదాన్నయితే బావుణ్ణు.. వరలక్ష్మి ఆలోచన అక్కడితో ఆగింది.. పిచ్చిదాన్నయితే అనుకుని పిచ్చిదాన్నయితే... నవ్వటం మొదలెట్టింది. వరలక్ష్మి... నలభై అయిదో ఏట ఆవిడ కళ్ళు మూసేదాకా పాపం ఆగనే లేదా నవ్వు. ★

వచ్చేవారం
కెన్యా కథ
మందిలో ఏకాకి
- లూసీ మాథోనీ మూయిరూరీ